

Autonomia chorego

Autor
Teresa Piesik
Psycholog, Psychoonkolog

3 minuty czytania

Szacunek do autonomii, czyli **samostanowienia o sobie** w obszarze niezależnego myślenia, swobodnego decydowania i działania jest podstawowym prawem człowieka.

W obliczu choroby szczególnie ważne jest poszanowanie godności chorego, traktowanie go podmiotowo i uzyskanie jego **zgody na wszystkie działania, które go dotyczą**. Osoba nieuleczalnie chora nie jest pozbawiona autonomii.

Pamiętaj:

- ✓ Patrz na chorego jak na człowieka. Choroba nie jest podstawą, by człowiek nie mógł podejmować samodzielnych decyzji.
- ✓ Chory ma zarówno prawo do wiedzy, jak i do niewiedzy na temat swojego stanu zdrowia. Ważne jest, aby uszanować jego wolę i aby umożliwić mu świadome podjęcie tak ważnej decyzji.
- ✓ Chory ma prawo wyrażenia woli dotyczącej dalszego postępowania, np. decyzji o odstąpieniu od terapii przedłużającej życie lub wyboru miejsca pobytu aż do śmierci.
- ✓ Chory powinien czuć akceptację, szacunek, mieć poczucie bezpieczeństwa oraz bycia kochanym.

Spróbuj:

- ✓ Zrozumieć sytuację chorego, który znalazł się pod twoją opieką.
Jeszcze niedawno miał nadzieję na pełne wyzdrowienie, sam o wszystkim decydował, był w pełni niezależną i samodzielną osobą, ze swoimi pasjami, planami, przyzwyczajeniami, dziwactwami. Może twój bliski dotąd radził sobie sam. I nagle, z dnia na dzień, jest zupełnie zależny od ciebie.
- ✓ Traktować chorego adekwatnie do wieku. Jeżeli twój bliski jest osobą dorosłą, nie traktuj go z powodu choroby jak dziecka.
- ✓ Poznać, na tyle ile jest to możliwe, preferencje i upodobania chorego, np. dotyczące jedzenia, sposobu odpoczynku.

Zawsze **mówić** choremu, co robisz w związku z pielęgnacją i opieką nad nim oraz **uzyskać na to**

- ✓ jego zgodę.
- ✓ Zapewnić intymne warunki, szczególnie podczas czynności pielęgnacyjnych.
- ✓ W miarę możliwości spełniać prośby chorego, być uważnym na skargi.
- ✓ Nie zmuszać chorego do jedzenia. Nie karmić na siłę.
- ✓ Nie wyręczać chorego, jeśli jest w stanie sam wykonywać dane czynności.
- ✓ Nie robić nic wbrew woli chorego, na siłę (chyba, że jest to konieczne i działamy dla dobra chorego. Wtedy należy wytłumaczyć dlaczego jest to konieczne).
- ✓ W rozmowach zachować spokój. Nie bagatelizuj niepokojów chorego, nawet tych, które wydają ci się błahе. Twój spokój, wiedza i profesjonalizm jako opiekuna zwiększa poczucie bezpieczeństwa chorego.
- ✓ Mówić do chorego z szacunkiem, wrażliwością ale jak najbardziej wprost. Nie okłamywać chorego.
- ✓ Uszanować, jeżeli chory woli przebywać w samotności. Jeśli taki stan trwa nieprzerwanie i niezmiennie przez dłuższy czas (dwa tygodnie) skonsultuj się z psychologiem lub psychoonkologiem.
- ✓ Pozwolić na pojawienie się wszystkich emocji, bez wyjątku. Daj choremu prawo do ich przeżywania. Nie obwiniaj się za to, że je odczuwa.

Unikaj:

- ✓ Rozmowy z chorym, jakby nie widział, nie słyszał, nie pojmował i nie czuł co się dzieje.
- ✓ Mówienia do chorego „jak do dziecka”, np. używania zdrobnień.
- ✓ Mówienia o chorym **przy nim w trzeciej osobie**, nawet szeptem bez względu na stan w jakim się znajduje. Nigdy nie masz pewności co słyszy chory.
- ✓ Używania zwrotów typu: „Musisz się zmobilizować”, „Powinieneś dużo jeść”, „Musisz być silny” „Wszystko będzie dobrze”, „Nie płacz” etc.
- ✓ Obiecywania niemożliwego.

Materiały zamieszczone w serwisie bliskochorego.pl są opracowane przez ekspertów z dziedziny opieki paliatywnej, zgodnie z ich najlepszą wiedzą i doświadczeniem. Materiały te nie stanowią porady lekarskiej i psychologicznej, mają wyłącznie charakter informacyjny i nie mogą zastąpić bezpośredniej konsultacji ze specjalistą. W razie konieczności uzyskania pomocy medycznej należy zgłosić się do właściwego specjalisty.